

BILTEN projekta HEPMP

Erazmus+ projekat Izgradnje kapaciteta u visokom obrazovanju

Jačanje kapaciteta visokog obrazovanja iz oblasti Medicine bola u zemljama Zapadnog Balkana

Zašto HEPMP projekat

- Bol je verovatno jedan od najstarijih i najuniverzalnijih oblika stresa i jedna od najranijih patnji čovečanstva.
- Pratilac je mnogih bolesti i stanja, kao što su: reumatoidni artritis, postherpetična neuralgija, degenerativna stanja kičme, osteoartritis, AIDS, migrena, dijabetična neuropatija i fantomski bol, kao i bol usled karcinoma.
- U ekonomskoj sferi se procenjuje da troškovi lečenja pacijenata sa hroničnim bolovima premašuju ukupne troškove lečenja bolesnika sa srčanim oboljenjima, karcinomom i AIDS -om.
- Produženi bol je jedan od glavnih uzroka odsustva sa posla, bolovanja, penzionog invaliditeta, otpremnina i niske produktivnosti. To je problem javnog zdravlja zbog njegove prevalencije, visokih troškova i negativnog uticaja na kvalitet života pacijenata i njihovih porodica.
- Uprkos naporima i činjenici da je star koliko i samo čovečanstvo, bol niti je shvaćen niti ga je moguće kontrolisati u potpunosti.
- Među zdravstvenim radnicima vlada niska svest o važnosti lečenja bola.
- Broj lekara obučeni za medicinu bola je nedovoljan.
- Moramo unaprediti znanje o bolu i podizati svest o značaju ovog problema, kako stručnjaka - zdravstvenih radnika, tako i društva u celini.

Ciljevi projekta HEPMP

- Jačanje kapaciteta za visoko obrazovanje u oblasti medicine bola u zemljama Zapadnog Balkana;
- Razvijanje pružanja usluga medicine bola u zemlji, pružanjem kvalifikovanog i obučenog osoblja;
- Podržavanje operacionalizacije nedavno uspostavljenog obrazovnog programa u obliku subspecializacije iz oblasti medicine bola i mogućnosti razvoja dodiplomskih obrazovnih programa;
- Uspostavljanje akademske mreže i poboljšanje stručne saradnje uz pomoć savremenih tehnologija (internet, telemedicina, itd.)

HEPMP

HIGHER EDUCATION PAIN MEDICINE PROJECT

Seminar "Karcinomski bol" održan u Domu zdravlja u Indiji

Dom zdravlja "Dr Milorad Mika Pavlović" u Indiji, bio je domaćin seminara pod nazivom "Karcinomski bol", u ponedjeljak, 2.12.2019. Seminaru je prisustvovalo skoro 200 učesnika.

Ciljevi edukacije

Ciljevi seminara bili su: naučiti polaznike da objasne razliku između nocicepcije i bola, naučiti polaznike da objasne razliku između akutnog i hroničnog bola, tehnike uzimanja anamneze i pregleda pacijenata sa akutnim i hroničnim bolom, naučiti polaznike da objasne fiziologiju ushodnih i nizhodnih puteva nociceptivne modulacije u centralnom nervnom sistemu u odnosu na sledeće mehanizme delovanja NSAID i naučiti polaznike neželjena dejstva (uključujući toksičnost) NSAID.

Seminar za sve profile zdravstvenih radnika

Seminar "Karcinomski bol" akreditovan je od strane Zdravstvenog saveta Srbije sa 6 bodova za učesnike i 12 bodova za predavače kao nacionalni seminar prve kategorije za lekare, farmaceute, biohemičare, stomatologe i sve profile medicinskih sestara i zdravstvenih tehničara.

Seminar je počeo u Domu zdravlja "Dr Miodrag Mika Pavlović" od 16.30 č. Nakon evidencije učesnika, direktor Doma zdravlja Dr Jovo Komazec pozdravio je učesnike. U uvodnom predavanju Prof. dr Predrag Stevanovića učesnicima je predstavio HEPMP projekat i mogućnosti edukacije o bolu kroz formalno obrazovanje, zatim mogućnosti foruma na sajtu HEPMPa, a Prof. Stevanović je podsetio da se na sajtu mogu naći i prezentacije, kako sa prethodnog seminara u Indiji, tako i ostala predavanja i flajeri o bolu.

Bol je definisan od strane Međunarodne Asocijacije za Proučavanje Bola (IASP) kao "neprijatno senzorno i emocionalno iskustvo udruženo sa aktuelnim ili potencijalnim tkivnim oštećenjem ili opisom takvog oštećenja".

U uvodnom obraćanju, koordinator projekta je podsetio učesnike da u trenutku kada se utvrdi dijagnoza maligne bolesti oko 30-40% pacijenta ima prisutan bol kao simptom. U odmakloj fazi bolesti

približno 70-80% onkoloških bolesnika oseća bolove, što znači da oko 12-13 miliona ljudi pati od hroničnog kancerskog bola, imajući u vidu procenu Svetske zdravstvene organizacije (SZO) da oko 17 miliona ljudi u svetu boluje od malignih bolesti.

Prof. dr Ivan Palibrk iz Kliničkog centra Srbije je naglasio da lečenje bola mora započeti odgovarajućom procenom bola koja čini osnovu za kvalitetno lečenje. Tek posle kompletne procene u stanju smo da definišemo bolni sindrom i ponudimo odgovarajuću terapiju.

Kako je bol subjektivni fenomen, jedno od osnovnih pravila je da moramo verovati pacijentu koji procenjuje jačinu bola koji oseća.

Prof. dr Nebojša Lađević (KCS) je u narednom predavanju učesnike upoznao sa principima terapije kancerskog bola, sa posebnim fokusom na opioide. Predstavljen je princip „stepenica“ prilikom terapije bola, ali i istaknuta neželjena dejstva opioida.

Naredno predavanje Prof. dr Predraga Stevanovića (Šef Katedre za anesteziologiju sa reanimatologiju Medicinskog fakulteta u Beogradu i Upravnik Klinike za anesteziologiju intenzivno lečenje KBC "Dr Dragiša Mišović-Dedinje) podrazumevalo je interaktivnu diskusiju i rešavanje kliničkog problema. Naime, učesnici su kroz prikaz slučaja, putem android aplikacije na mobilnim telefonima, odgovarali na pitanja o rešavanju problema malignog bola.

Ovaj segment kursa bio je izuzetno interesantan polaznicima koji su aktivno učestvovali u biranju i doziranju adekvatne terapije primerene zadatom pacijentu. Prof. dr Miomir Jović (Institut za kardiovaskularne bolesti "Dedinje") je zatim, u narednom predavanju, predstavio moderne načine davanja analgetika sa posebnim akcentom na PCA. Kroz poslednje predavanje, Prof. dr Dejan Nešić sa Instituta za medicinsku fiziologiju Medicinskog fakulteta u Beogradu je polaznike kursa upoznao sa lečenjem bola kod starih osoba, imajući u vidu multidisciplinarnost tima koji učestvuje u terapiji, ali i neretko, socijalne i demografske aspekte ovog problema.

Evaluacija

Seminar je završen popunjavanjem evaluacionog upitnika i dodelom sertifikata polaznicima.

Interesovanje za kurs je bilo izuzetno veliko što je pokazao i veliki broj slušalaca - 196, kako iz Doma zdravlja "Indija" tako i iz drugih ustanova primarne zdravstvene zaštite u regionu.

Grupa slušalaca je bila vrlo heterogena, a činili su je lekari opšte prakse, specijalisti, medicinske sestre, zdravstveni tehničari, fizioterapeuti, stomatolozi, farmaceuti i biohemičari.

Učesnici su visokim ocenama ocenili izbor tema edukacije, sadržaj programa edukacije, korišćene metode, trajanje i organizaciju edukacije. 80% njih je ocenilo da će znanja stečena tokom edukacije koristiti često ili stalno u svakodnevnoj praksi. Učesnici su se u evaluacionom upitniku izjasnili da je nastava bila laka za razumevanje, a skoro su se svi izjasnili i da su aktivno učestvovali u procesu učenja.

Učesnicima je data mogućnost i da ostave lični komentar na evaluacionom upitniku što je veliki broj njih i učinio. Uz pozitivne komentare i komplimente, neki od predloga su bili da se kroz buduće seminare obrade teme reumatskog bola i karcinoma pluća. Učesnici su sveukupni utisak o održanom seminaru ocenili prosečnom ocenom 4,96 (od 5).

Evaluacijom kursa od strane edukatora, ocenjeno je da su postignuti očekivani ishodi:

zdravstveni profesionalci (doma zdravlja stekli su veštinu procene karcinomskog bola

lekari i farmaceuti na primarnom nivou stekli su veštinu racionalne primene algoritama farmakološkog lečenja karcinomskog bola

lekari i farmaceuti primarne zdravstvene zaštite stekli su znanja o primeni i neželjenim dejstvima opioda, kao i znanja o invazivnim metodama za davanje analgetika.

Seminar je pratila lokalna televizijska ekipa koja je o istom pripremila reportažu.

HEPMP

HIGHER EDUCATION PAIN MEDICINE PROJECT

Konzorcijum projekta

Koordinator projekta

Prof. dr Predrag Stevanović Profesor anesteziologije, intenzivnog lečenja i terapije bola
Šef katedre anesteziologije, reanimatologije i intenzivne terapije
Medicinski fakultet Univerziteta u Beogradu
Kliničko-bolnički centar „dr Dragiša Mišović - Dedinje“, Beograd, Srbija

Članovi upravnog odbora

- Prof. dr Jasna **Jevđić** Medicinski fakultet Univerziteta u Kragujevcu
- Prof. dr Vladimir **Đukić** Kliničko-bolnički centar „dr Dragiša Mišović - Dedinje“
- Prof. dr Danko **Živković** Medicinski fakultet Univerziteta u Podgorici
- Prof. dr Jasmina **Smajić** Medicinski fakultet Univerziteta u Tuzli
- Prof. dr Darko **Golić** Medicinski fakultet Univerziteta u Banjoj Luci
- Prof. dr Anđelo **Rafaele De Gaudio** Medicinski fakultet Univerziteta u Firenci
- Prof. dr Maja **Šošтариć** Medicinski fakultet Univerziteta u Ljubljani
- Prof. dr Željko **Župan** Medicinski fakultet Univerziteta u Rijeci

IMPRESUM

Bilten projekta HEPMP

Dvadeset treće izdanje

12/2019

Izdavač: Univerzitet u Beogradu

Urednik: Prof. dr Predrag Stevanović

Medicinski fakultet Univerzitet u Beogradu

Kontakt

- Internet stranica: www.hepmp.med.bg.ac.rs
- Forum: www.hepmp.med.bg.ac.rs/forum
- Emejl: hepmperasmus.ka2@med.bg.ac.rs
- Telefon: +381 11 363639

This project has been funded with support from the European Commission. This publication [communication] reflects the views only of the author, and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein.

HEPMP

HIGHER EDUCATION PAIN MEDICINE PROJECT